

Underlag till förskolerapport 2023 för Järva stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

Stadsdelsnämndernas underlag till Stockholms stads Förskolerapport 2023	3
Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning inklusive insatser för barns behov av språkutveckling	3
Fortsätt inventera icke inskrivna barn samt följ upp informationsinsatser och uppsökande verksamhet	3
Utveckla uppföljningen av det språkutvecklande arbetet	4
Utveckla samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter	4
Personalens utbildningsnivå, arbetssituation och förutsättningar för uppdraget	5
Följa upp och utvärdera insatserna för att förbättra personalens kunskaper i svenska	5
Utveckla organiseringen för undervisning så att den är förskollärlärd i samtliga barngrupper	5
Förbättra arbetssituationen genom att fortsätta stärka arbetslagets kultur och förutsättningar för uppdraget	5
Övriga utvecklingsområden i stadsdelsnämndernas systematiska kvalitetsarbete	6

Stadsdelsnämndernas underlag till Stockholms stads Förskolerapport 2023

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning inklusive insatser för barns behov av språkutveckling

**Fortsätt inventera icke inskrivna barn samt följ upp informationsinsatser
och uppsökande verksamhet**

Arbetet med att inventera barn som har rätt till förskola men inte är inskrivna i förskolan pågår systematiskt i stadsdelsnämndsområdet. Från och med 1 juli sker dessa inventeringar två gånger per år. Vårdnadshavare har bjudits in till informationsmöte om förskola via brevutskick. Information om dessa möten har även funnits på introduktionsförskolor och öppna förskolor. På informationsmötet ges information om förskolans betydelse för barns utveckling och lärande, med särskilt fokus på språkutveckling som förutsättning för fortsatt lärande i skolan. Introduktionsförskolan har vid två tillfällen genomfört en fördjupningscirkel om förskola för vårdnadshavare med önskemål om ökad kunskap.

Vid möten mellan medarbetare och vårdnadshavare har det framkommit att det kan förekomma oro för socialtjänsten hos vårdnadshavare. Öppna förskolan har därför haft besök av medarbetare från socialtjänsten som informerat om deras uppdrag. Uppföljning visar att detta gav vårdnadshavare möjlighet att ställa frågor och att det varit en god dialog. Systematiserad uppföljning av hur många barn som skrivits in i förskola efter dessa insatser saknas, men analys visar att två vårdnadshavare sökt förskola efter informationsmöte och ytterligare två efter fördjupningscirkel.

Inventering av barn som har rätt till förskola visar att det finns en stor rörlighet inom delar av stadsdelsnämndsområdets befolkning. Det förekommer att barn som är folkbokförda i stadsdelsnämndsområdet inte bor där och barn som bor i området inte är folkbokförda där. Detta påverkar tillförlitligheten i folkbokföringsunderlaget och möjligheten att nå och erbjuda plats till de barn som är i förskoleåldern. Nämndens verksamheter har kommit i kontakt med familjer vars barn inte har rätt till förskola enligt gällande lagstiftning. Denna målgrupp omfattas inte av den nya lagen Förskola för fler barn.

Andel inskrivna barn (2–5 år) varierar mellan 82,1 procent till 96 procent i Järvas olika stadsdelar och den uppsökande verksamheten är fokuserad till de områden som har lägst inskrivningsgrad. I siffrorna är barn med tillfälliga (TF)-personnummer inkluderade. Avdelning förskola fick, i samverkan med utbildningsförvaltningen och i samråd med dataskyddsombudet, under en kort period tillgång till att se skolplaceringar i BER. Om äldre syskon, i familjer med barn i både förskole- och skolålder, har en skolplacering eller inte har bidragit till bedömningen om familjen förmodas finnas i stadsdelsområdet. Antalet barn som är folkbokförda i stadsdelsområdet kan antas vara högre än de barn som befinner sig i stadsdelsområdet. Detta skulle kunna tyda på att den faktiska inskrivningsgraden är något högre än siffror ovan.

Kunskap om orsaker till att barn som är inskrivna i förskola inte regelbundet deltar i utbildningen finns på förskolenivå men är ett utvecklingsområde på nämndnivå. I delar av

Järva stadsdelsnämndområde har barnens närvaro följts upp tillsammans med vårdnadshavare på utvecklingssamtalet. Detta blir ett förvaltningsövergripande arbetssätt under kommande år. Järva stadsdelsnämnd ser behov av att öka barnens närvaro i förskolan för att säkerställa att så många barn som möjligt tar del av utbildningen.

Utveckla uppföljningen av det språkutvecklande arbetet

Det språkutvecklande arbetet i förskolorna följs upp på stadsdelsnämnds nivå genom exempelvis kvalitetsdialoger och förskoleområdenas tertiärrapporter. Måluppfyllelsen bedöms vara god och analyserna innehåller exempel på framgångsrika arbetssätt och en välplanerad undervisning. Under året utvecklas systematiken för individuell dokumentation av varje barns språkutveckling. Tidig analys från de förskoleområden som använt *Språkmatris för undervisningsutveckling* visar att matrisen bidragit till att synliggöra de delar undervisningen behöver riktas mot. En förvaltningsövergripande treårsplan för språkutvecklande arbete i Järva kommer att tas fram under året.

Utifrån sammanläggning till ny stadsdelsförvaltningen pågår ett omtag kring utformande av *Lokal handlingsplan för övergångar förskola skola*. Fokus i dialogen inför övergången mellan förskola och mellan skolformerna är språkutvecklande arbetssätt.

Nämndens förskolor arbetar systematiskt med att informera vårdnadshavare om rätten till förskola på nationella minoritetsspråk. Nämndens förskolor bevakar även de nationella minoriteternas rättigheter och romsk inkludering genom att genomföra språkinventeringar i barngrupperna. Vid introduktion av nya barn genomförs en språkkartläggning tillsammans med vårdnadshavarna. Språkkartläggningen syftar bland annat till att uppmärksamma om det finns minoritetsspråk i familjen och informera om rätten till undervisning på minoritetsspråk.

Utveckla samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter

Analys visar att samverkan med socialtjänsten utvecklats till att inkludera nya arbetssätt. Under punkt 1.1.1 beskrivs exempelvis samverkan mellan socialtjänst och öppna förskolan. Ett annat exempel är enheten för ekonomiskt bistånd, som genom samverkan med avdelning förskola, informerar om förskola vid möten med klienter.

I Järva stadsdelsförvaltning finns flera verksamheter där samverkan mellan förskola och andra myndigheter sker regelbundet. Familjecentralen, där öppna förskolan samverkar med BVC, barnmorskemottagning och familjerådgivning belägna i samma hus, är en av dessa verksamheter. Det finns även två så kallade Familjehus samt Familjens HUB. Familjehusen samverkar med olika myndigheter och aktörer för att stötta och nå ut till föräldrar i stadsdelsområdet.

Järvas kommunala förskolor har tydliga rutiner för arbetsgång vid orosanmälan. Varje förskoleområde har minst en specialpedagog i den inre organisationen. Specialpedagogen är en resurs i det förebyggande och främjande arbetet för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa. Inom förskoleområdena följer rektor upp barnhälsoarbete. Två gånger per termin följer huvudman upp barnhälsoarbetet i så kallade barnhälsoteamsmöten.

Personalens utbildningsnivå, arbetssituation och förutsättningar för uppdraget

Följ upp och utvärdera insatserna för att förbättra personalens kunskaper i svenska

Fortbildning i svenska för personal har pågått under läsåren 2021-2022 och 2022-2023 i stadsdelsnämndsområdet. Under 2023 har 22 personer deltagit i utbildning i svenska. Utvärdering av insatserna visar varierade resultat dock går det ej att redovisa effekter i barns förändrade kunnande kopplat till dessa insatser. Det förekommer att medarbetare bedöms fortsatt sakna tillräcklig svenska efter utbildning och att arbetsgivarinsatser på gruppnivå ej täcker behovet. Den egna motivationen är en faktor som framkommer i analys av resultatet. Det finns ytterligare behov av insatser. Som komplement till fortsatt utbildning på gruppnivå har rektorer initierat mer individanpassade insatser. Inventeringar av personalens språkkunskaper, som leder till individuell kompetensvecklingsplan, genomförs lokalt i flera förskoleområden.

Utveckla organiseringen för undervisning så att den är förskollärladd i samtliga barngrupper

Resultatet från mätdatum 15 oktober visar att fyra av 200 barngrupper saknar legitimerad förskollärare. I två av dessa arbetslag finns förskollärare som inväntar legitimation under 2024. Tjänstefördelning och/eller samarbete mellan legitimerade förskollärare och förskollärare utan legitimation är pågående arbetssätt för att alla barn ska undervisas av legitimerade förskollärare.

I jämförelse med vårens mätning har antalet barngrupper utan legitimerad förskollärare sjunkit från sex stycken till fyra stycken. Det varierar vilka förskolor och arbetslag som saknar förskollärare och är kopplat till vakanser som uppstår i samband med pensionsavgångar eller uppsägningar.

Förbättra arbetssituationen genom att fortsätta stärka arbetslagets kultur och förutsättningar för uppdraget

I majoriteten av Järvas förskoleområden är AMI 80 till 88, vilket tyder på att personalen uppfattar sin arbetssituation som god. Det finns dock en variation mellan AMI 48 till AMI 88 vilket innebär att likvärdigheten behöver utvecklas. Åtgärdsplaner är framtagna utifrån dessa resultat och utvecklingsarbete pågår. Utifrån uppstarten av Järva stadsdelsförvaltning pågår en organisationsutveckling samt utvecklandet av en gemensam plattform för Järvas förskolor. Detta arbete inkluderar exempelvis likvärdiga strukturella förutsättningar att genomföra sitt uppdrag för både chefer och medarbetare, gemensamma underlag och stöddokument.

Sjukfrånvaron i nämndens förskolor är något lägre än 2022. Vid mätning i juni 2023 var resultatet för rullande 12 månader knappt 9 procent, jämfört med 9,3 procent 2022.

Vikarietillsättningen vid frånvaro har inneburit en ökad administration då regler kring arbetet med att anlita timvikarier har förändrats. Detta har lett till att vikariepooler periodvis använts i större utsträckning än tidigare, vilket i sin tur lett till ökade kostnader.

Övriga utvecklingsområden i stadsdelsnämndernas systematiska kvalitetsarbete

I Järvas förskolor är systematiskt kvalitetsarbete, språkutveckling, barnhälsa samt tillgängliga lärmiljöer prioriterade områden på såväl förskoleområdes- som nämndnivå.

Det alltmer systematiska och välplanerade arbetet med barns språkutveckling gynnar även barnens möjlighet till utveckling och lärande inom övriga läroplansmål eftersom språket är ett generativt område. Arbetet pågår med att analysera förskoleområdenas utbildnings- och undervisnings uppdrag utifrån läroplanens intentioner och målområden. Fokus ligger på fyra generativa områden som bedöms ha störst betydelse för barnets livslånga lärande. De generativa områdena är *språk, samverkan och samvaro med andra, kreativitet/problemlösning* samt *lärandeidentitet*.

Utifrån genomförda kvalitetsdialoger och som ett led i att, i samverkan med socialtjänsten, utveckla arbetet med tidigt stöd i tid är *samverkan och samvaro med andra* ett prioriterat utvecklingsarbete inom förskoleområdena.

Vidare pågår utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet där förvaltningen i planering, uppföljning och analys efterfrågar en tydligare uppdelning mellan det kommunala och det nationella uppdraget. Exempelvis kommer varje förskoleområde under 2024 arbeta med planering i en utbildningsplan vilken analyseras i en kvalitetsrapport. Implementering av språkmatrix samt gemensamt underlag för utvecklingssamtal genomförs under 2024.